

Ekologinen hevosenpito hyödyntää hevosenlihan

Ajatuksia hevosenlihan kuluttamisesta kulttuurissamme

Minna-Maarit Jaskari

Vaasan yliopisto

Markkinoinnin ja viestinnän yksikkö

Hevoseen liittyviä merkityksiä kulttuurissamme

Hevosenliha kulttuurissamme

5. Teurastus ja hevosenliha

Suomessa on 13 hevosia vastaanottavaa teurastamoa. Vuonna 2017 vuosittaisesta noin 4 000 hevosen poistumasta noin 31 % käytettiin elintarvikkeeksi.

Suurimmat hevosenlihan tuontimaat vuonna 2017 olivat Belgia, Argentiina, Brasilia, Uruguay ja Ranska.

Hevosenlihaa tuotiin myös Ranskasta, Belgiasta, Bulgariasta, Romaniasta, Italiasta, Meksikosta, Virosta, Ruotsista, Australiasta, Espanjasta ja Uudesta Seelannista.

Lähde: Hevostalous lukuina 2017

Hevosenliha

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Teurastus (ruhojen lukumäärä)	1 795	1 861	1 616	1 489	1 070	1 231
Lihantuontanto (1 000 kg)	487	520	453	421	297,7	352,7
Hevosenlihan kulutus (kg/vuosi/henkilö)	0,5	0,6	0,5	0,4	0,3	-

HEVOSENLIHAN TUONTI

Lihan määrä (kg)	2 418 646	2 608 263	2 249 660	1 636 225	1 450 678	1 517 373
Rahallinen arvo (milj. €)	5,25	5,90	5,27	4,49	3,52	3,50

Taulukko 14: Hevosten teurastus ja tuonti vuosina 2012-2017. Lähde: Tulli ja Luonnonvarakeskus

SCANDAL!

“THE HORSEMEAT SCANDAL”

Horsemeat scandal

Main countries, distributors and brands caught up in the sale of horsemeat labelled as beef (non-exhaustive list)

Hevosen merkitys kulttuurillisissa rakenteissa ja kategorioissa

- Eronteko lemmikin ja tuotantoeläinen välillä perustuu siihen, voidaanko eläin nähdä syötävänä vai ei (Hirschman 1994)
- Lemmikit sijoittuvat kulttuurin ja luonnon välimaastoon ja toimivat jakajina näiden kategorioiden välillä (Leach 1964)
 - Yleensä lemmikit sijoittuvat lähemmäksi ihmisen rakentamaa kulttuuria ja “itseä” kuin luontoa (Beck and Katcher 1983; Hirschman 1994)
 - Toisaalta, jotkin luontoon liittyvät toiminnot, kuten pureminen linkittävät lemmikin luontoon ja “muuhun” (Wells 2002)
- *Hevonen sijoittuu tässä suhteessa kiinnostavasti luonnon ja kulttuurin välimaastoon – siinä on piirteitä lemmikistä ja ihmisen kaltaisesta subjektista ja samaan aikaan piirteitä tuotantoeläimestä*

Kulttuurilliset merkitysrakenteet ruokaan ja (hevosen)lihaan liittyen

- Kulttuuri määrittää, mitkä ruoat ajatellaan sopivan syötäväksi ja mitkä eivät (Levi-Strauss 1966, 1997).
- Lihan kulutuksen trendit ja lihan syöntiin liittyvä paradoksi "*meat paradox*"
- Lihan vältteleminen ja lihan syönnin perusteleminen (Ruby & Heine 2012)
- Moraaliset lähtökohdat lihan syömiselle (Rothgerber & Mican 2014; Bratanova et al. 2011)
- Aikaisempia tutkimuksia hevosenlihan syömiseen liittyen
 - Epäpuhdasta, tabu (Gade 2010; Lenz 2009)
 - Riskipitoista, ei-turvallista (Gill 2005)
 - Terveellistä ja ravinteikasta (Badiani et al. 1997)
 - Hyvää syötävää, kulinaristista (Martuzzi et al. 2001)

Tutkimusaineisto

- Media tekstejä kerätty keväällä 2013 ja täydennetty syksyllä 2013
- Useita eri lähteitä: verkossa olevat uutiset (esim. Yle, Maaseudun tulevaisuus) ja niiden kommenttipalstat, suomalaisia hevoslehtiä ja niiden kommenttipalstoja, blogeja
- Kulttuurillisesti rakentuneita, moninaisia ja jopa ristiriitaisia diskursseja hevosenlihan kuluttamiseen liittyen
- “Horsemeat paradoxes”

Ystävä ei ole syötävä

3.3.2013

Anna-Stina Nykänen
HELSINGIN SANOMAT

LIIHASKANDAAJI

Poutun toimitusjohtaja: "Hevosensiha on aina kuulunut palkittuihin steihimme"

21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Päivitetty 21.2.2013 16:32

Poutun toimitusjohtaja: "Hevosensiha on aina kuulunut palkittuihin steihimme"

Hevosensiha on aina kuulunut palkittuihin steihimme

Hevosensiha kasvatetaan Suomessa. Suomessa ei kuitenkaan ole vielä riittävästi tarjolla, vaikka sille riittäisi ostajia. Suomessa teurastetaan joka vuosi noin 4000 hevosta, joista vain tuhat päätyy elintarvikkeiksi.

Kuva: Yle

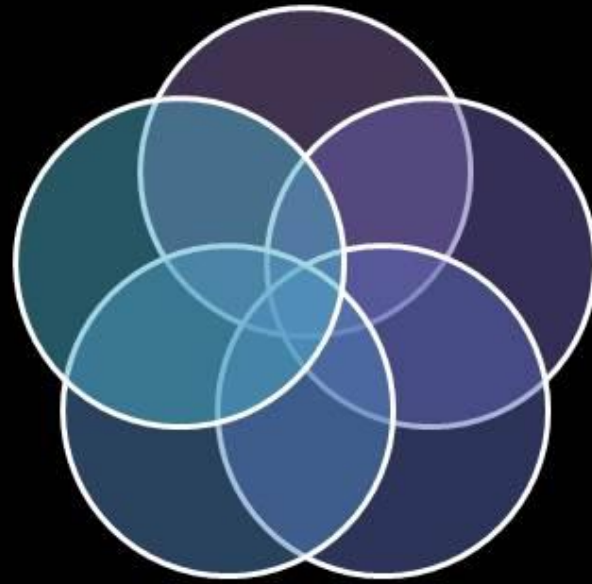
Hevoskebabia jaettiin ilmaiseksi Vantaalla

27.2.2013 15:43 Päivitetty 27.2.2013 17:12

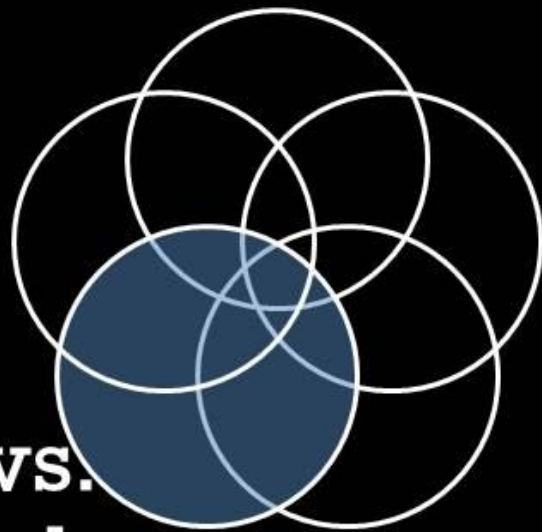

Hevoskebabia jaettiin ilmaiseksi Vantaalla. Hevoskebabia jaettiin ilmaiseksi Vantaalla. Hevoskebabia jaettiin ilmaiseksi Vantaalla.

Five horsemeat paradoxes that reflect
both the justifications and the
avoidance of eating horsemeat.

Ethical vs.
unethical

Is this an ecological act: Horsemeat on the frying pan.

Suomen Kuvalehti 4 Nov. 2009

*... by favoring
horse, you also
give it a humane
end...*

ulloinkin kuin syksyllä ja talvella, jota kuluttaja tottuu
noo.

staa? Hippos painattaa meille lihansyöjille reseptivihkon.
aisti.

ylkeen.”

rosen syöminen on eettinen ekoteko. Suomessa lopetetaan
a. Vain tuhat päätyy teurastamoihin, valtaosa haudataan

nelisen tuhatta ek
kuoppiin

Suosimalla pollea antaa sille inhimillisen lopun.

”Kun lihalle on kysyntää, eläimiä ei jää kitumaan tai niitä ei myydä eteenpäin”, Nieminen
sanoo.

Kun hevosta ei ole Suomessa kasvatettu lihan takia, sen syöminen on ilmastoteko nautaan t

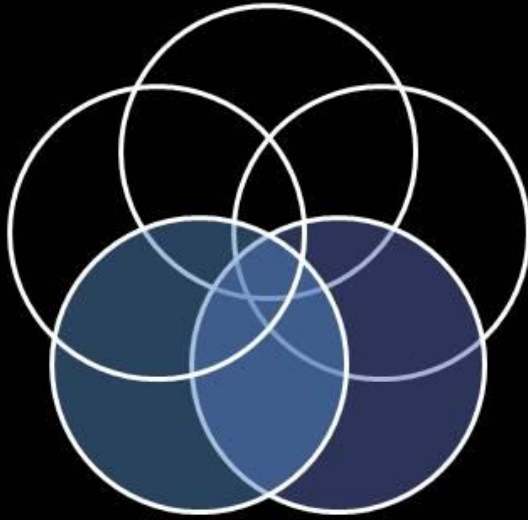
Horsemeat ethical? Rarely

Blog post 26 Mar. 2013

*"...there are
significant problems
with horses'
wellbeing both in
Finland and abroad
..."*

Ethical vs.
Unethical

Safe
vs.
Unsafe

Scandal leads to a rise in horsemeat sales

Yle 19 Feb. 2013

Kohu lisää hevosenlihan myyntiä

Euroopassa hevosenlihan ympärillä vellova kohu kasvattaa lihan myyntiä Suomessa. Terveysriskit eivät pelota suomalaisia.

aiheena

- Kyllä sitä enimmäkseen ihmetellään, Keski-Euroopassa. Samalla tuki käydään läpi se, että hevosenlihaa myydään naudanlihana, Heinonen summaa.

Suomalaiseen lihaan luotetaan

Turun kauppahallissa asioineisiin kuluttajiin kohu ei vaikuta. Suomalainen hevosenliha koetaan turvalliseksi.

hän, mutta sen

“...Finnish horsemeat is perceived as safe...”

“... after the horsemeat scandal many have remembered that we have such a product...”

”

- Monet ovat hevosenlihakohun myötä muistaneet, että sellainenkin tuote

Do we believe in the purity of horsemeat?

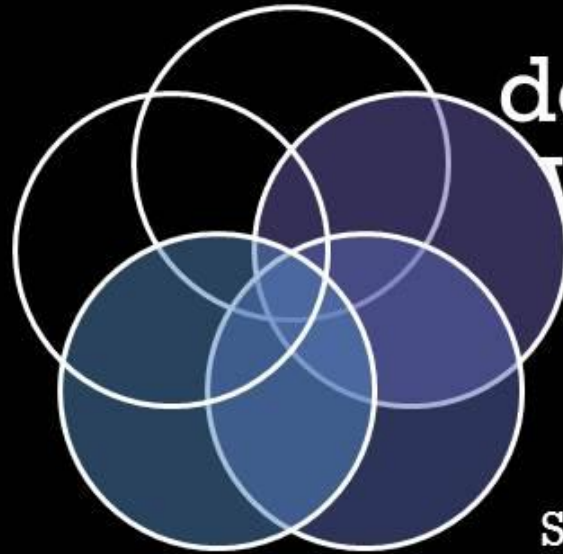
Maaseudun tulevaisuus 27 Feb. 2013

*...both competition
and leisure horses are
medicated often...*

*... the purity of
domestic horsemeat is a
matter of belief and
trust...*

**Culinary
delicacy vs.
Worthless
food**

**Ethical vs.
Unethical**

Safe vs. Unsafe

Gourmets are now interested in horsemeat

Yle 20 Feb. 2013

UUTISET > OULU

Oulu 20.2.2013 klo 7:34

| päivitetty 20.2.2013 klo 7:33

Hevosenliha maistuu herkkusuille

Hevosenlihaa myydään kauppojen lihatiskeillä erikoisherkkuna. Kotimaisen hevosen kysyntä ylittää tarjonnan samaan aikaan, kun eineskohu jyllää hevosenlihan ympärillä.

*“...domestic demand
exceeds supply while the
processed food scandal
churns around
horsemeat...”*

Free horsemeat kebab handed out in Vantaa

HS 27 Feb. 2013

pysänty-
tuki (Vahti) -yhdistyksestä.

Yhdistyksen onnistui saada jaettavaksi 15 laatikollista hevosonlihaksi pakkauksia kebablastuja ja pitakebabeja, jotka eivät puutteellisten pakkausmerkintöjensä takia kelvanneet myyntiin.

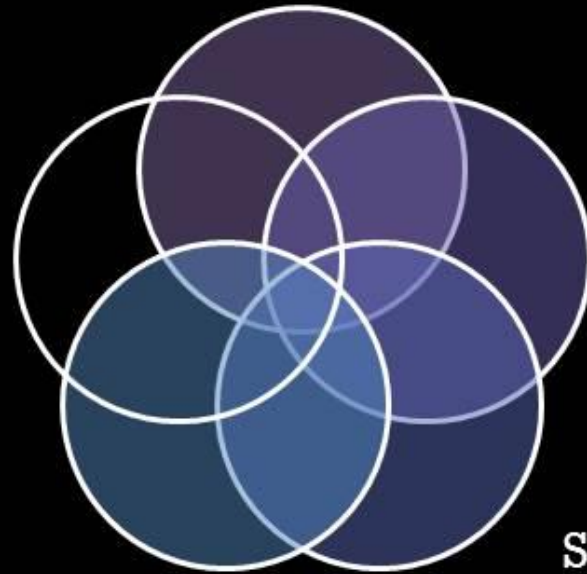
"**Köyhälle kelpaa.** Me ei olla nirsoja, hymähtelivät nojatuoleissa jakelun alkua odotelleet **Timo Siljama, Heikki Pouvi, Mika Savolainen ja Tuovi Laakso.** He kertovat seuranneensa lihakohua pohtien, päätyvätkö myynnistä vedetyt tuotteet roskalavoille.

"Se olisi ollut käsittämätöntä haaskausta. Nämä (jakelut) ovat vähävaraisen taloudelle erittäin tärkeitä", Laakso painottaa.

Sanaa ruokajakelusta ehdittiin kierrättää vain päivä. Vartti ennen sen alkua jonotusnumeron oli käynyt hakemassa parikymmentä ihmistä. Normaaliin jakelupäivään verrattuna se on selvästi vähän, toteaa Vahti ry:n puheenjohtaja

*"For the poor, it
is good. We are
not picky."*

Sacred vs. Profane

Culinary
delicacy vs.
Worthless
meat

Ethical vs.
Unethical

Safe vs. Unsafe

A friend is not edible

HS 3 Mar. 2013

Hevosten hoitajat eivät syöneet omia hevosia. Sotasaaliiksi saatuja hevosia kuin omia, Leinonen kertoo.

Pakanallisena aikana hevosta pidettiin välittäjänä. Hevosta kuljettiin ihmisen tuonelaan, Leinonen kertoo. Hevosta ei valjainneen.

Hevonen oli uhrieläin, jota syötiin. Jo rautakaudella.

Paavi Gregorius III kielsi 700-luvulla kristityiltä hevosen syömistä.

Islantilaiset asettivatkin kristityiksi kääntymisen ehdoksi, että he saavat anteeksi rikoksen syödä hevosta.

*... in pagan times the horse
was seen as a mediator
between life and death...*

*... a horse was a sacrifice
animal...*

*...Pope Gregorius III forbid
the eating of horsemeat...*

Cook horsemeat like beef

Yle 26 Mar. 2010

Hevosesta löytyy fileet, paistit ja jauhelihaa. Eväsreppukokki Timo Nykyri muistelee pienineen lautasella hevosesta.

- Äkkiseltään se voi monelle mennä ihan naudanlihana, Timo Nykyri p arvioi hevoselihan maistuvan aavistuksen nautaa voimakkaammalta. riistamaiselta.

Maa- ja metsätalousministeriön rahoittama, joulukuussa julkaistu hevoselihareseptivihko sisältää mainioita esimerkkejä hevosruoista. Hevonen taipuu paahtofileesta pihvin kautta paistiksi ja pateeksi. Myös lihapullat ja

...horsemeat is tender, low in fat and tasty...

...at first many think it is just like beef...

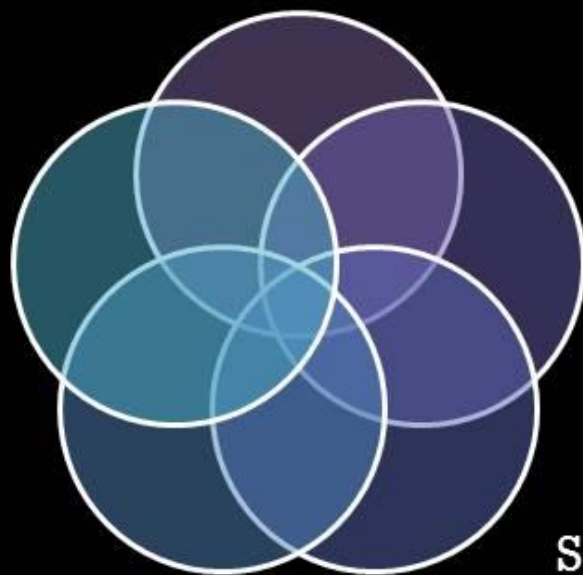
Human-
like vs.
Animal-
like

Sacred vs.
Profane

Culinary
delicacy vs.
Worthless
food

Ethical vs.
Unethical

Safe vs. Unsafe

Animal lovers eat horsemeat

Iltaalehti 19 Feb. 2013

*"A real animal lover
eats domestic
ecological meat, says
dressage trainer
Marko Björs on his
blog."*

Horsemeat is an emotional and divisive subject in Finland - who would eat a pet?

Yle 18 Feb. 2013

Uutiset

UUTISET > TAMPERE

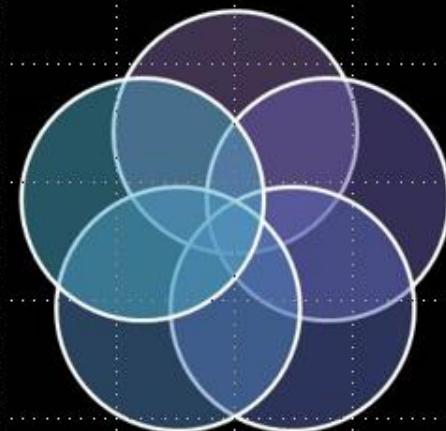
Tampere 18.2.2013 klo 12:05 | päivitetty 19.2.2013 klo 12:42

Hevosenliha jakaa tunteita Suomessakin - kuka nyt lemmikkiä söisi?

Toiset eivät halua syödä hevosenlihaa missään -
suoranaista herkkua.

*"Others don't want to eat
horsemeat, no matter
what. For others it is a
real culinary delight."*

Hevosenlihaan liittyvät paradoksit ovat lähtöisin syvältä kulttuuristamme ja toteutuvat kuluttajan arjen käytännöissä.

... in pagan times the horse was seen as a mediator between life and death...

... a horse was a sacrifice animal...

... who would eat a pet?

Yle 18 Feb. 2013

... look horsemeat like beef

Yle 26 Mar. 2010

“...domestic demand exceeds supply while the food scandal around horsemeat...”

Horsemeat on the

Suomen

“A real animal lover eats domestic ecological dressage meat, says Marko Björs on his blog.”

handed out in Var

HS 27 Feb

Hevoskebabia jaettiin ilmaiseksi Vantaalla

Yhdistyksen onnistui saada jaettavaksi 15 laatikollista hevosenlihaa, kebablastuja ja pitakebabeja, jotka eivät puutteellisten pakkausmerkintöjensä

Horsemeat on the

Ekoteko: Hevosenlihaa

Mitä tämä tarkoittaa hevosenlihan tuottajalle ja markkinoijalle?

- Kuluttajien suhtautuminen hevosenlihan syömiseen vaihtelee
 - *Ja se on ihan ok!*
 - *Toisille se on suuri nautinto*
 - *Toisille on hyvin tärkeää olla syömättä hevosta eri syihin nojaten*
 - *Paradoksit eivät ole segmenttejä*
- Hevosenlihalle – etenkin suomalaiselle hevosenlihalle – on olemassa markkinat
- Moninaiset paradoksit antavat markkinoijalle useita kiinnityspintoja markkinointistrategian suunnitteluun
- Ei liene yllättävää, että kuluttajan tulee saada tietää, mitä hän syö
- Markkinoija ei voi ohittaa keskustelua hevosen hyvinvoinnista, teuraskuljetuksista tai lihan alkuperästä.
- Hevosen kuolema mahdollistaa myös muita liiketoimintamahdollisuuksia

Lähteet

- Minna-Maarit Jaskari, Hanna Leipämaa-Leskinen and Henna Syrjälä (2015). Revealing the paradoxes of horsemeat – the marketing challenges of horsemeat in Finland, *Nordic Journal of Business*, 64(2), 86-102.
- Henna Syrjälä, Minna-Maarit Jaskari and Hanna Leipämaa-Leskinen (2016). Object Agency of a living/non-living animal entity: The case of horse/horsemeat. in Nil Özçağlar-Toulouse, Diego Rinallo , Russell W. Belk (ed.) *Consumer Culture Theory* (Research in Consumer Behavior, Volume 18) Emerald Group Publishing Limited, pp.65 - 91
- Hanna Leipämaa-Leskinen, Henna Syrjälä and Minna-Maarit Jaskari (2018). A semiotic analysis on cultural meanings of eating horsemeat”, *Qualitative Market Research: An international Journal*, Online first.